

نگاهی به کلیدواژه‌های مهم در بیانیه «گام دوم انقلاب»

دکتر سید محمود مرویان حسینی^۱

بیانیه مقام معظم رهبری در ۲۲ بهمن ۱۳۹۷ به مناسبت چهلمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی، موسوم به گام دوم، منشور هدایت و نقشه راه حرکت آینده انقلاب و نظام اسلامی است که چگونگی دست یافتن به تمدن نوین اسلامی را نوید می‌دهد.

در اندیشه سیاسی شیعه، هدایت جامعه بر نظام امامت استوار است؛ چنان که امام رضا علیه السلام فرمود: «... إن الإمامة زمام الدين ونظام المسلمين وصلاح الدنيا وعرز المؤمنین، ان الإمامة أس الإسلام النامی و فرعه السامی» (اصول کافی، ج ۱، ص ۲۰۰).

امامتی که خود استمرار نبوت بوده و امامان معصوم علیهم السلام، تمام شئون پیامبر صلی الله علیه و آله غیر از شأن نبوت و حامل شریعت بودن را دارا هستند و به مقتضای آیه «الَّتِي أُولَى بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنْفُسِهِمْ» (احزاب ۶) دارای ولایت مطلقه می‌باشند (مرتضی مطهری، امامت و رهبری، ص ۲۸-۳۵).

بر این اساس، مسئله رهبری جامعه در دوران غیبت، در ساختار نیابت فقها جلوه گر می‌شود و این‌گونه است که جایگاه ولایت فقیه در نظام سیاسی شیعه مطرح می‌گردد. اینک در چهلمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی هستیم؛ انقلابی که با گذر از گردنه‌های نفس‌گیر و مقاومت چهل ساله در برابر توطئه‌های دشمنان، الهام بخشی و

۱. مدیرعامل بنیاد پژوهشهای اسلامی.

شکوه اقتدار خویش را با پشتوانهٔ اسلام ناب محمدی ﷺ به دنیا ثابت کرده است. دیدبان بصیر و خبیر این امت در این بیانیه همگان و به ویژه جوانان را به درک مسئولیت خویش در قبال مراحل تکاملی این انقلاب فرا می خوانند.

مقام معظم رهبری در ابتدای این بیانیه با ذکر گوشه‌ای از تاریخ انقلاب، برخی از مهم‌ترین دستاوردهای آن را چنین بر می شمارند:

افزایش چشمگیر معنویت و اخلاق در فضای عمومی جامعه، به اوج رسانیدن مشارکت مردمی و مسابقهٔ خدمت‌رسانی، ثبات و امنیت و حفظ تمامیت ارضی ایران، ارتقای شگفت‌آور بینش سیاسی آحاد مردم و سنگین کردن کفهٔ عدالت در تقسیم امکانات عمومی کشور و ایستادگی روز افزون در برابر قلدران و زورگویان و مستکبران جهان.

ایشان گام‌های استوار در این مسیر را منوط به شناخت درست گذشته و درس گرفتن از تجربه‌ها می دانند که اگر این اتفاق نیفتد رهنان فکر و عقیده حقیقت را تخریب کرده و با دروغ‌پردازی، گذشته را تاریک و شکست خورده جلوه می دهند.

از جمله فرازهای مهم در این بیانیه تأکید بر پذیرش نقد و تصحیح خطاهای گذشته در عین تجدید نظر ناپذیری است. مؤلفه‌هایی همچون مردم‌سالاری دینی، اسلام سیاسی، باور به جامعیت و جهان‌شمولی اسلام، وحدت جهان اسلام، مرزبندی هویتی با دشمنان، مردمی بودن، مستضعف‌نوازی و استکبارستیزی و جستجوی عزت در سایهٔ اسلام، از جمله اصول تجدید نظر ناپذیر انقلاب اسلامی به شمار می رود.

در این بیانیه شعارهای انقلاب اسلامی دارای سه ویژگی اساسی دانسته شده: فطری، جهانی و درخشان و همیشه زنده که دین و دنیا را در کنار هم مطرح کرده و کهنگی کلیشه‌ها را به رخ همگان کشیده است.

رویکرد نگاه خوش‌بینانه و امیدوارانه به آینده از ویژگی‌های مهم این بیانیه است و البته مسیر قلّه‌ها را هم معلوم کرده است. ایشان آرمان انقلاب را تحقق تمدن نوین اسلامی دانسته و بار این مسئولیت را بردوش جوانان نهاده و تأکید می کنند، «دهه‌های آینده، دهه‌های شماس است و شما باید که باید کار آزموده و پرانگیزه از انقلاب خود حراست کنید و آن را هر چه بیشتر به آرمان بزرگش که ایجاد تمدن نوین اسلامی و آمادگی برای طلوع

خورشید ولایت عظمی (ارواحنا فداه) است، نزدیک کنید».

مدیریت جهادی و اعتقاد به اصل «ما می‌توانیم» راهبرد اجرایی دستیابی به اهداف دانسته شده که موتور پیشران کشور در عرصه علم و فناوری و ایجاد زیرساخت‌های حیاتی و اقتصادی و عمرانی و هزاران شرکت دانش‌بنیان، از جمله برکات آن به‌شمار می‌رود. در این میان، مهم‌ترین ظرفیت امیدبخش کشور؛ نیروی انسانی مستعد و کارآمد با زیربنای عمیق و اصیل ایمانی و دینی معرفی شده است که با غفلت دست‌اندرکاران تاکنون بی‌استفاده و یا کم‌استفاده مانده است. همت‌های بلند و انگیزه‌های جوان و انقلابی، خواهند توانست آن‌ها را فعال کنند تا در پیشرفت مادی و معنوی کشور به معنی واقعی جهش ایجاد شود.

توصیه‌های اساسی رهبری هوشمند و حکیم انقلاب اسلامی هفت محور است:

۱. علم و پژوهش، به‌منزله آشکارترین وسیله عزت و اقتدار یک کشور.
  ۲. معنویت و اخلاق و برجسته کردن ارزش‌های معنوی، به‌منظور جهت‌دادن به همه حرکت‌ها و فعالیت‌های فردی و اجتماعی.
  ۳. اقتصاد مستقل کشور مبتنی بر تولید انبوه و با کیفیت و توزیع عدالت‌محور و مصرف به‌اندازه و بی‌اسراف.
  ۴. عدالت و مبارزه با فساد، با فراهم آمدن دستگاهی کارآمد که برخوردار از نگاهی تیزبین و رفتاری قاطع و با حضوری دائم در قوای سه‌گانه باشد.
  ۵. استقلال ملی و آزادی اجتماعی، به معنای حق تصمیم‌گیری و عمل کردن و اندیشیدن برای همه افراد جامعه که از ثمرات شجره طیبه انقلاب اسلامی است.
  ۶. عزت ملی، روابط خارجی و مرزبندی با دشمن که جز با شجاعت و حکمت مدیران جهادی به دست نمی‌آید.
  ۷. جهاد هوشمندانه و همه‌جانبه برای تحقق سبک زندگی اسلامی.
- کلید اساسی همه قفل‌ها، برای دستیابی به این اهداف نگاه خوش‌بینانه و پرورش نهال امید به آینده است.
- امیدی صادق و متکی به واقعیت‌های عینی در عین دوری از امید کاذب و فریبنده.